

Vlaams
Parlement

vergadering **C64 – BRU4**
zittingsjaar 2013-2014

Handelingen

Commissievergadering

Commissie voor Brussel en de Vlaamse Rand

van 13 november 2013

INHOUD

Vraag om uitleg van de heer Joris Van Hauthem tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over zijn voorstel om het Engels als officiële taal te erkennen voor Brussel

- 380 (2013-2014)

Vraag om uitleg van de heer Willy Segers tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over het voorstel van de minister om het Engels een officiële taal in Brussel te maken

- 346 (2013-2014)

Vraag om uitleg van de heer Paul Delva tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de officiële talen van Brussel en het Engels

- 403 (2013-2014)

3

■

Voorzitter: de heer Piet De Bruyn

Vraag om uitleg van de heer Joris Van Hauthem tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over zijn voorstel om het Engels als officiële taal te erkennen voor Brussel
- 380 (2013-2014)

Vraag om uitleg van de heer Willy Segers tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over het voorstel van de minister om het Engels een officiële taal in Brussel te maken
- 346 (2013-2014)

Vraag om uitleg van de heer Paul Delva tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de officiële talen van Brussel en het Engels
- 403 (2013-2014)

De voorzitter: De heer Van Hauthem heeft het woord.

De heer Joris Van Hauthem: Minister, het is niet de eerste keer dat u hebt gepleit voor het invoeren van het Engels als derde officiële taal in Brussel. U hebt dat dit jaar in maart al gedaan. Eind oktober hebt u dat pleidooi dus herhaald. U verantwoordde dit als volgt: “Als Brussel een internationale stad wil zijn, moet het Engels de officiële taal worden.”

Ik herhaal: het is niet de eerste keer dat u dit zegt. In maart hebt u dat ook al gedaan, naar aanleiding van het verschijnen van de Taalbarometer. Dat is toch eigenaardig, want men heeft vastgesteld dat enerzijds het gebruik van het Nederlands, het Frans en het Engels in Brussel erop achteruitgaat en dat anderzijds het gebruik van het Arabisch erop vooruitgaat. U komt dan pleiten voor het Engels als derde officiële taal. Ik begrijp dat eerlijk gezegd niet. U zegt dat de mensen dan met elkaar kunnen communiceren. U vond het in maart niet zo erg dat het Arabisch oprukt in Brussel. U vindt het belangrijk dat we een taal spreken die iedereen begrijpt zodat het samenleven weer mogelijk wordt.

Minister, het doet mij wat denken aan de pleidooien van tien, twintig of dertig jaar geleden voor het gebruik van Esperanto. Men pleitte ervoor dat iedereen op de wereldbol Esperanto zou leren, zodat iedereen elkaar zou begrijpen. Dat is natuurlijk nog een wat ander debat, omdat het gaat over het invoeren van een kunstmatige taal, dat geef ik toe. Toch zijn er parallellen te trekken.

Waarom pleit u voor het gebruik van het Engels? Moet ik daaruit afleiden dat u vindt dat het Engels officieel moet worden erkend in Amsterdam, indien dat een internationale stad wil zijn? Betekent het dat Parijs niet echt een internationale stad is omdat het Engels daar niet als officiële taal wordt erkend? Ik dacht het niet. Het is onbegrijpelijk, in die zin dat Brussel officieel qua bestuurstaal tweetalig is en dat we er eigenlijk nog altijd niet in slagen die tweetaligheid in de praktijk toe te passen wat ambtenaren en dergelijke betreft, hoewel het wettelijk verplicht is. U weet trouwens evengoed, zo niet beter dan ikzelf, dat nog heel wat benoemingen op gemeentelijk vlak en in de OCMW-besturen eigenlijk in strijd zijn met de wet.

Op het ogenblik dat we vaststellen dat de tweetaligheid die er nu officieel is inzake bestuurszaken in de praktijk geen haalbare kaart blijkt te zijn, maakt u de zaken nog wat moeilijker door voor te stellen het Engels als officiële taal in te voeren. Dat heeft natuurlijk een aantal consequenties. De taalwetgeving is natuurlijk wat ze is. Die is trouwens nog altijd een federale materie.

Maar hoe moet ik mij dat dan voorstellen? Voor alle duidelijkheid: het gaat niet over talenkennis. Hoe meer talen men kent, hoe beter. Daar zijn wij ook van overtuigd. Maar hoe moet ik mij dat dan voorstellen, dat ambtenaren van gemeenten en OCMW's van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest in uw visie ook het Engels zullen moeten beheersen? Men slaagt er zelfs niet in de tweetaligheid in de praktijk toe te passen. Als u dat echter wilt, moet

de taalwetgeving hoe dan ook fundamenteel worden gewijzigd. En als men in dit land aan de taalwetgeving raakt, weet men wel waar men begint, maar niet waar men uitkomt. Dat weet u ook. Ik stel me de vraag waarom u dit pleidooi, om het Engels als derde officiële taal in te voeren, herhaalt. Dat is voor niets nodig. Dat staat voor mij los van het belang zoveel mogelijk talen te kennen. Dat is nog iets anders.

Ik vind het geen goed idee. Die piste draagt onze goedkeuring niet weg. We moeten eerder werken aan de doorleefde tweetaligheid van Brussel. Dat heeft niets te maken met de internationale rol die Brussel speelt. Andere hoofdsteden zouden die redenering ook kunnen maken en doen dat niet. Zij zijn daarom niet minder internationaal.

Minister, heeft uw voorstel betrekking op het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest, de Brusselse gemeenten of op beide? Wat is de meerwaarde van het Engels als officiële taal voor de Brusselse samenleving? Bent u het ermee eens dat een correcte toepassing van de bestaande taalwetgeving en het aanleren van de beide bestaande landstalen geen grotere prioriteit behoeft dan het lanceren van vrijblijvende pistes? Op welke manier denkt u dit voorstel te kunnen realiseren?

De heer Piet De Bruyn: Ik was een van de naïevelingen die Esperanto heeft gevolgd. Twee jaar lang reed ik op de fiets naar Hasselt. Ik heb alleen de volgende zin onthouden: “Ĉu vi parolas Esperanto?” Dat betekent: “Spreekt u Esperanto?” Als ze dan “ja” zeggen, loop ik vast, want meer ken ik niet.

De voorzitter: De heer Segers heeft het woord.

De heer Willy Segers: Mijn vraag is gebaseerd op het interview dat u gaf aan de Europese nieuwswebsite EurActiv. Volgens u “is het de enige manier om de hoofdstad echt internationaal te maken”, want Engels “is de taal van de diplomatie, van de politiek en van het toerisme”. U zegt verder: “Als Brussel een internationale stad wil zijn, dan moet het Engels uitgeroepen worden tot de officiële taal. Ik zou graag zien dat iedereen die er woont tenminste één gemeenschappelijke taal spreekt, en dat moet het Engels zijn.”

Wat impliceert uw voorstel voor de huidige taalwetgeving? Hoe ziet u de mogelijk hernieuwde status van het Engels concreet? Is dat vooral als onthaaltal of effectief als volwaardige derde officiële taal in Brussel, naast het Nederlands en het Frans? Hoe past het Engels als de gewenste gemeenschappelijke taal binnen uw hoofdstedelijke onderwijsvisie?

De voorzitter: De heer Delva heeft het woord.

De heer Paul Delva: De context van mijn vraag om uitleg is al geschetst door de collega's. Ik hou het daarom bij de vragen die ik u wil stellen, minister. Het gaat toch over uw uitspraken of wensen.

Minister, zal een nieuwe officiële taal de taalverwervingsproblematiek niet nog doen toenemen? Hoe verhoudt zich deze gezamenlijke taal – het Engels – tegenover de reeds bestaande officiële talen Nederlands en Frans? Hoe zult u tegengaan dat het Nederlands op die manier nog meer onder druk komt te staan? Hoe zult u bestaande organisaties en initiatieven met betrekking tot taalverwerving en taalleren zoals het Huis van het Nederlands en de centra voor basiseducatie betrekken bij zo'n plan? Plant u hierover overleg met de overige Brusselse overheden? Ik veronderstel van wel. Hebt u hier reeds standpunten afgetoetst? Ik veronderstel van wel. Welke zijn die standpunten?

Onze meertaligheid is een troef voor en in onze hoofdstad. Hoe zult u blijven investeren in de optimalisering van ons talenonderwijs en de ondersteuning ervan, zodat alle aangeleerde talen van een goed niveau zijn en meertaligheid voor steeds meer Brusselaars een troef wordt?

De voorzitter: Mevrouw Brusseeel heeft het woord.

Mevrouw Ann Brusseeel: Minister, ik sluit me graag aan bij deze vragen met enkele bedenkingen en een daaruit voortvloeiende vraag. Het zal u niet verbazen dat ik uw idee

genegen ben, met enkele nuances weliswaar. Dit idee is al wat ouder dan dat u het hebt geformuleerd. Ik geloof dat Sven Gatz er destijds mee op de proppen is gekomen.

Wat ik niet zozeer wil steunen, is de notie ‘officiële taal’, want ik beseft dat het zeer moeilijk zal zijn om aan alle vereisten van de taalwetgeving te beantwoorden om werkelijk van een officiële taal te kunnen spreken. Op termijn moet dat mogelijk zijn, maar dan spreek ik me niet uit over welke termijn. Wat ik wel wil ondersteunen, is een verbreding van de mogelijkheden van de dienstverlening in het Engels. Dan zou het niet onmogelijk moeten zijn, ook al gaat het vandaag zeer moeilijk, om personeel te vinden dat dit garandeert.

Anderzijds kunnen we ons afvragen of iedereen op elk niveau perfect drietalig moet zijn. Met de digitale mogelijkheden voor dienstverlening kun je al heel wat aanbieden aan de internationale bevolking, zonder dat ze zelfs naar een loket moeten komen of moeten telefoneren. Er zijn dus heel veel mogelijkheden, maar ik zou willen weten, minister, hoe u dat dan precies ziet en welke aanpak u zelf zou voorstellen.

Minister, het aspect van de gemeenschappelijke taal vind ik niet uw beste uitspraak. Een gemeenschappelijke taal, een lingua franca voor Brussel was volgens u in 2010 nog altijd het Frans. U gaf me dat toen op als reden om toch niet te veel te fulmineren over het feit dat ik zo veel mogelijk Brusselse kinderen, ongeacht hun thuistaal, in het Nederlandstalig onderwijs wou. U zei me toen dat de lingua franca in deze stad het Frans was, en dat het logisch is dat de grootste taak dan is weggelegd voor het Franstalig onderwijs. Dat was uw stelling in een notendop.

In 2013 gaat u naar een nieuwe lingua franca, zijnde het Engels. Daar zijn we nog ver van af. Ik zou heel graag zien dat onze stad evolueert in de richting waarin ze nu gaat, namelijk dat er meer Nederlandskundigen zijn. Dat maakt van Brussel een goede hoofdstad van België, waar elke Belg zich zeer welkom voelt. Als Vlaamse Brusselaar juich ik de evolutie dat er steeds meer mensen graag Nederlands leren, het meeste toe.

Wat taalverwerving betreft, maakt men zich te snel zorgen als men denkt dat een derde taal leren het alleen maar moeilijker maakt. Het is niet hoeveel talen je moet leren, maar de methode die men gebruikt, de leeftijd waarop men begint en de kwaliteit van het taalonderwijs die een rol spelen.

Zoals u zelf zei, voorzitter: Esperanto is een artificiële taal. Vandaar dat het nooit een succes is geworden en dat het aanleren ervan nooit een succes zal zijn. Op dat vlak moet je een taalkundige analyse maken.

De heer Piet De Bruyn: Met het risico van een boeiend debat over Esperanto te beginnen: het heeft mij een ongelooflijke opening geboden naar literatuur die me anders was ontgaan. Maar dat is een ander debat.

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Voor alle duidelijkheid, ik heb die uitspraak gedaan op een debat, waar het over de toekomstvisie van Brussel ging. Ik was daar uitgenodigd samen met Brussels minister-president Rudi Vervoort en minister Guy Vanhengel, en de minister van Onderwijs van de Franse Gemeenschap. Het debat was georganiseerd door een eminent filosoof-denker en Harvard-professor Philippe Van Parijs en het ging over het Marnixplan voor Brussel. Nadien heeft men mij geïnterviewd, en ik heb mijn mening gegeven.

Ik ben in mijn leven nogal coherent. Ik weet dat het niet altijd een deugd is die mensen hebben, maar ik probeer die deugd toch te hebben. Ik zeg het al sinds 2003, dus ook voor Sven Gatz dat heeft gezegd, maar hoe meer zielen dat zeggen, hoe beter.

Uiteraard ben ik het ermee eens dat het in Brussel heel belangrijk is dat mensen Nederlands en Frans spreken en dat de positie van het Nederlands in Brussel zeer belangrijk is. Dat is een van de redenen waarom we het Huis van het Nederlands ondersteunen en uitbreiden, waarom we meer mogelijkheden bieden aan Brusselaars om Nederlands te leren, waarom we 23

bredeschoolcoördinatoren hebben aangeworven zodat kinderen die naar het Nederlandstalig onderwijs gaan, niet alleen tijdens de schooluren de instructietaal Nederlands maar ook in hun vrije tijd Nederlands gebruiken. Ik moet dus niet overtuigd worden van het belang van het Nederlands en de positie van het Nederlands in deze stad.

Je moet evenwel ook naar de toekomst kijken. Het is mijn overtuiging en die van vele mensen trouwens dat als Brussel – en Vlaams-Brabant in het bijzonder, waarvan de welvaart voor een groot stuk afhangt van de positie van Brussel – een toekomst wil hebben, het absoluut belangrijk is dat het internationale karakter van die stad behouden blijft. Er is een grote internationale aanwezigheid: de zetel van de NAVO, de zetel van de Europese Unie, de zetel van heel wat ngo's, er zijn veel diplomaten, journalisten en lobbyisten. Al die mensen en groepen zijn een onderdeel van de stad en tegelijk zijn ze geen onderdeel. Ook dat is een probleem voor die stad en voor het samenleven.

Van een grote groep mensen die hier komen, kun je niet verlangen dat ze Frans en Nederlands leren. Ze zijn hier soms maar een paar jaar. Sommigen blijven hier wel en zullen wel Frans of Nederlands leren. Als je een internationale stad met de allure van Brussel wil zijn, dan heb je per definitie passanten in die stad. We moeten die internationale positie versterken.

Op dit moment is de internationale taal in de wereld zonder twijfel het Engels. Engels is de taal van de diplomatie, de taal van de internationale politiek, de taal van de internationale economie, de taal van het toerisme, de taal van de zakenwereld. In een aantal toekomstlanden in Azië zoals China, Zuid-Korea en andere, leren op dit moment honderdduizenden kleine kinderen Engels. Die landen importeren trouwens Australiërs, Amerikanen, Britten om al die kinderen goed Engels te laten leren. Het ziet ernaar uit dat de komende jaren het Engels de lingua franca zal zijn. Misschien wordt ze later vervangen door het Chinees of het Spaans, maar dat is op dit moment niet aan de orde.

Los van de internationale gemeenschap, zijn er ook heel wat internationale bedrijven in Brussel waar het Engels als taal wordt gebruikt. Ook Vlaamse kinderen in Vlaanderen leren graag Engels, net zoals Waalse kinderen in Wallonië en Brusselse kinderen in Brussel.

Mijn uitgangspunt is dus: als Brussel een internationale stad is – we zouden het ook beter wat meer tonen dat Brussel een internationale stad is –, dan moet je dat niet alleen zeggen maar ook tonen. “Show, don't tell.” De mensen die naar Brussel komen, worden er niet vriendelijk behandeld. Er zijn veel klachten.

Als ik zeg dat het Engels een officiële taal moet zijn, wil ik u ook meteen geruststellen: ik heb geen behoefte om de Grondwet te wijzigen en te zeggen dat in Brussel-Hoofdstad het Engels – de Grondwet spreekt trouwens niet over officiële talen maar over taalgebieden – een officiële taal moet worden. Die ambitie heb ik niet. Het gaat erover dat het Engels vooral een ‘onthaaltaal’ is en dat je ervoor zorgt dat alle communicatie die relevant is voor die internationale doelgroep, ook in het Engels gebeurt en dat de meest courante verrichtingen die je moet doen wanneer je in een andere stad gaat wonen – je inschrijven, documenten opvragen enzovoort – ook in het Engels kunnen. Dat betekent niet dat elke ambtenaar in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest of in de gemeente drietalig moet zijn. Je kunt het perfect oplossen met een service in het Engels. Het is een kwestie van organisatie.

Toen ik Brussels minister van Mobiliteit en Openbare Werken was, heb ik het Engels ingevoerd bij de MIVB. Dat heeft me twee jaar strijd gekost, maar nu vind je op alle bussen de communicatie ook in het Engels. In Parijs begint men het ook meer en meer te doen. Als zelfs de Fransen het doen, dan weet je dat het te laat is.

Ik stel dus voor om in de toekomst in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest de belangrijkste communicatie die voor een bevolkingsgroep relevant is, zowel geschreven als mondeling, in het Engels aan te bieden. Het is dus eigenlijk een lightversie, het is een ruimere onthaaltaal en informatietaal en ‘that makes sense’. Op die manier worden we ‘welcoming’.

U mag niet vergeten dat niets eeuwig is en dat er heel wat mensen in Europa graag dat Europese statuut ook weer zouden afnemen van Brussel, terwijl dat net de bron van al onze rijkdom is. Als we de Europese instellingen of de NAVO niet zouden hebben, dan was onze luchthaven in Zaventem een klein ‘feeder’ luchthaventje. U weet wat dat is, een ‘feeder airport’? Dat is een luchthaven die zorgt dat er vluchten zijn naar Lissabon, Madrid, Frankfurt, Londen ‘and that’s it’. Dat zou dan de ambitie van Brussel zijn, met misschien in de zomer nog af en toe een chartervlucht naar de zon. Ik neem aan dat we met zijn allen vinden dat onze ambitie voor Zaventem, voor Brussel Nationaal, veel groter moet zijn, dat het een volwaardige ‘international airport’ moet zijn. *(Opmerkingen)*

Als we die ambitie hebben, moeten we dit versterken en wie naar de internationale gemeenschap luistert, hoort dat dit een probleem is. Ik vind het soms ook een probleem, ik wil daar heel duidelijk over zijn, dat ik in Brussel in winkels en restaurants soms ondervind dat het internationale publiek niet in het Engels kan worden beantwoord. Als een stad een internationale stad is, dan straalt ze dat uit. De beste ambassadeurs daarvoor zijn de inwoners en de mensen in dienstverlening. Ik bekijk dit dus niet alleen als een publieke zaak, ook als een private.

Het is trouwens een natuurlijke evolutie, want steeds meer kinderen leren Engels. Maar het is niet altijd goed Engels. Als we een ambitie en een toekomst willen voor onze kinderen, is het beter om hierop in te zetten.

Dit is samengevat wat ik wil. Ik wil geen Grondwetswijziging, het Engels moet niet dezelfde status krijgen als het Nederlands, het Frans en het Duits. Het is een onthaal-, communicatie- en informatiegegeven en daar zijn geen grote wettelijke wijzigingen voor nodig, we kunnen gewoon beslissen om het te doen en daartoe een paar regels maken. We zullen veel hoffelijker zijn ten aanzien van een gemeenschap die mee instaat voor onze rijkdom, en er is nog nooit iemand doodgegaan van hoffelijkheid.

De voorzitter: De heer Van Hauthem heeft het woord.

De heer Joris Van Hauthem: Voorzitter, minister, ik dank u voor het antwoord. Het is iets helemaal anders dan het invoeren van het Engels als officiële derde taal. Ik heb toch een paar bedenkingen.

Het feit dat de Europese instellingen en de NAVO hier zitten, is uiteraard een bron van welvaart, maar ik doe niet mee met het doemdenken dat indien die ooit weggaan, Zaventem compleet verschrompelt en we geen stad meer hebben die naam waardig. Als dat zo is, zijn er nogal wat steden in de EU die die naam niet waardig zijn, want ze hebben niet het statuut van hoofdstad van Europa. Ik betwijfel of Amsterdam geen internationale stad is, nochtans is dat niet de zetel van de Europese instellingen.

U ergert zich aan het feit dat Engelstaligen in winkels en restaurants niet in het Engels bediend worden. Ik erger mij als inwoner van dit land aan het feit dat ik in sommige winkels en restaurants niet in het Nederlands terecht kan. Wat is in feite de prioriteit? U zegt dat talenkennis belangrijk is, maar wat is de prioriteit? We zouden de prioriteit moeten leggen bij het echt doorleefd maken van de tweetaligheid van deze stad – en het Frans is ook een internationale taal –, in plaats van alles op stellen te zetten door ook het Engels, zij het dan in een lightversie, in te voeren om hoffelijk te zijn.

Ik heb niets tegen hoffelijkheid, verre van, maar ik vraag me ook af hoe u dat kunt doen zonder aan de bestaande wetgeving te raken. De taalwetgeving is duidelijk, ambtenaren worden zelfs niet geacht een andere taal dan, in dit geval, de twee talen te kennen. Als men dat wil doen, toch op de schaal die u voorstelt, is er meer nodig. Het gaat niet om een vluchtig contact met een ambtenaar die het ook even in het Engels doet. Voor de schaal die u voor ogen hebt, zult u wetgevend werk moeten verrichten, zo niet blijft het een utopie, daar ben ik van overtuigd. Hoe u dat zult klaarspelen, dat is een vraag waar u nog niet op hebt geantwoord.

Ik blijf het een nogal flou idee vinden. Uw uitleg hier is voor een stukje anders dan in het interview. Niet alleen nu trouwens, het is juist dat u consequent bent wat dit standpunt betreft. Het is natuurlijk niet omdat u het consequent herhaalt, dat wij het er klakkeloos mee eens moeten zijn.

Ik zie nogal wat praktische bezwaren, maar u hebt in uw antwoord een iets ander beeld gegeven dan wat u in oktober, in maart en zelfs daarvoor al, in de krant hebt verklaard.

De voorzitter: De heer Segers heeft het woord.

De heer Willy Segers: Voorzitter, minister, ik dank u voor de toelichting. Het is inderdaad een andere teneur dan in het artikel. Ik blijf hangen bij de zin: “ik zou graag zien dat iedereen die er woont ten minste één gemeenschappelijke taal spreekt en dat moet het Engels zijn”.

Minister Pascal Smet: Voor alle duidelijkheid: ik blijf dat vinden.

De heer Willy Segers: Goed, maar u hebt nu weerlegd dat u dit ook wilt vertalen in een officiële taal, dat is duidelijk, er komt geen Grondwetswijziging.

U hebt ook eventjes de andere thematiek aangehaald. Als ik deze vraag bewust stel, dan is dat niet enkel wegens het lot van Brussel, maar ook wegens dat van de streek rond Brussel. U had het er ook over in uw antwoord, u betrok er al heel Vlaams-Brabant bij. Ik dacht in eerste instantie aan de Rand, maar goed, het mag ook Vlaams-Brabant zijn. In elk geval is het zo dat al wat gebeurt in Brussel gevolgen heeft voor het gebied ernaast.

Als er wijzigingen zijn, moet dat weloverwogen gebeuren, zodat het past in het beleid dat daar wordt gevoerd. Bekeken vanuit die context kun je zeggen dat het internationale karakter van Brussel, dat iedereen erkent, meer en meer ook geldt voor het gebied errond. De cijfers van de ontnederlandsing in de Rand en Vlaams-Brabant zijn al bekendgemaakt. De teneur moet dezelfde zijn. Als er iets gebeurt in het kader van onthaaltaal en ondersteuning, zou dat dus gelijklopend moeten zijn. Het is nogal wieses dat de internationale of tijdelijke inwoner van Brussel op dezelfde manier zijn informatie moet krijgen en tegelijk ook moet weten wat daarbuiten geldt. Als dat de bedoeling is, kunnen we het ondersteunen. Die vraag duikt inderdaad meer en meer op in de Rand.

Maar het mag niets afdoen aan de bestaande taalwetgeving in Brussel. Die is nu eenmaal zo. Die is geschreven voor de inwoners, de instellingen en de politici van ons land. Dat internationale burgers, die zich al dan niet tijdelijk hier vestigen, daaraan ook gebonden zijn, is nogal wieses. Als de onthaal- en contacttaal iets zou moeten verduidelijken, zouden we graag zien dat ze precies dat verduidelijkt, zodat voor de internationale gemeenschap het specifieke karakter van Brussel als Nederlands-Frans en de Rand als Nederlands meteen duidelijk wordt gemaakt. Dat zou heel wat problemen verhelpen. Als u het in die context schetst, staan we er wel degelijk achter, als ondersteunende contacttaal bij internationale problemen.

De heer Paul Delva: Bedankt voor uw antwoord, minister. Het is een belangrijke nuance dat u niet pleit voor het Engels als officiële taal, want dat heeft verregaande gevolgen, maar als een derde taal de facto in Brussel. Daar kan ik me helemaal achter scharen. Soms beseffen we onvoldoende hoe belangrijk die internationale functie voor Brussel is, en dat zal enkel toenemen. Het is een troef die we moeten uitspelen. Ik hoor ook in mijn omgeving van mensen die uit het buitenland komen, dat ze het betreuren dat er op zo weinig plaatsen Engels kan worden gesproken. Tegelijk, en ik steun de collega's, mag dat geen enkele afbreuk doen aan de bestaande taalwetgeving.

Minister, ik vind uw antwoord interessant in de zin dat, als u zegt dat u voor het Engels bent, niet louter als een koude contacttaal, maar ook als een warme onthaaltaal, en dat u daar werk van wilt maken, we veel meer kans hebben om positieve reacties op dit voorstel te krijgen dan op het voorstel van Engels als officiële taal, ook van de andere overheden in en rond Brussel. Het Engels als officiële derde taal is onhaalbaar, denk ik, Brussel is al complex

genoeg. Iedereen zegt dat Brussel te complex is. We zouden een kleine Europese Commissie worden, met alle documenten in drie talen. Dat kan niet de bedoeling zijn. Als we zeggen 'houd het bij een onthaaltaal, maar maak er wel werk van', kunnen we daarover in gesprek gaan met andere overheden in Brussel.

Ik vind het wel belangrijk dat er wordt overlegd met de andere Brusselse overheden. Hebt u al standpunten afgetoetst, minister? We zouden van het verhaal dat u vandaag brengt en dat ik volop ondersteun, werk kunnen maken, ook op een ander niveau. De mensen die hier allemaal in de commissie zeggen dat ze dat idee van u genegen zijn, minister, namelijk de ondersteuning van het Engels als een derde taal de facto in Brussel, om in contact te komen met zo veel mogelijk Brusselaars, kunnen dat mee uitdragen. We kunnen daarover discussies aangaan met Franstaligen en anderstaligen. Dat is een nuttige piste.

Mevrouw Ann Brusseel: Alle officiële documenten in drie talen publiceren zal allicht een beetje moeilijk zijn, maar ik pleit toch voor zo veel mogelijk officiële documenten. Inderdaad, mijnheer Delva, er zal moeten worden samengewerkt met de verschillende overheden in Brussel. Het zou een beetje absurd zijn als we aan de expats moeten uitleggen dat ze, wanneer ze in contact staan met het gewest, wel Engels kunnen gebruiken, maar niet wanneer ze met hun gemeente in contact staan of dat ze het Engels wel kunnen gebruiken in Brussel maar dat het niet mag thuis in Overijse of Dilbeek. Dan slaan we echt een mal figuur.

Dat is precies wat u wilt vermijden, denk ik, minister, namelijk dat Brussel een mal figuur slaat op bepaalde gebieden. De reputatie die we nu internationaal hebben, is dat we een 'funny little country' zijn, en daar zouden we toch eens van af willen geraken. Het internationale profiel van Brussel is inderdaad ontzettend belangrijk voor de levensvatbaarheid van deze stad. Andere Europese steden doen het inderdaad wat minder en leveren misschien niet zo veel voor het bbp als Brussel. Dat moeten we eens bekijken, voor we zeggen dat alle andere Europese steden het even goed doen. Het zijn vaak handelscentra, mijnheer Van Hauthem, dat is anders. Wij hebben echt die politieke rol voor Brussel nodig. We moeten daaraan werken.

In verschillende etappes zou ik redelijk ver willen gaan, omdat dat ook de verwachting is van de burger. Als we bijvoorbeeld zeggen dat we voor het beleid in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest de expats laten meestemmen voor de regionale verkiezingen, wat ik persoonlijk zou voorstellen, lijkt het me logisch dat die mensen zich grondig kunnen informeren over wat dat beleid allemaal inhoudt. Dat is niet voor morgen, maar het moet op een dag wel lukken, en dan moet je het Engels een ruimere plaats geven. Het zal niet zomaar in één politiek akkoord gaan, er zullen verschillende stappen moeten worden gezegd, maar als we bepaalde stappen niet durven te zetten en als we niet de moed hebben om mogelijk te maken dat je papieren van de burgerlijke stand op de gemeente kunt downloaden in verschillende talen, zullen we er nooit in slagen. Dat zou heel erg jammer zijn.

De ambitie van Brussel vormt een schril contrast met de ruime omgeving. In de randgemeenten – dat bedoel ik in ruime zin – stapt men over op bordjes en gebarentaal om het nog een groter Monty Pythongehalte te geven. Ik zie niet zo graag parallellen met het gebied rond Brussel. Als we daarop moeten wachten, zullen we niet ver geraken. Dat zou een gemiste kans zijn.

De woonplaats van de vele expats die in Brussel werken, mag geen blok aan ons been zijn. We moeten meegaan met de openheid van de Rand. We moeten ons internationaal profiel niet alleen behouden, maar ook versterken. Dat is de toekomst. Dat is onze rijkdom en niet de fiere Vlaamse Leeuw die wappert op 20 kilometer van Brussel.

De voorzitter: De heer Van Rompuy heeft het woord.

De heer Eric Van Rompuy: Ik kan me grotendeels terugvinden in de opmerkingen die hier gemaakt werden. We moeten oppassen dat we het Engels niet officieel gaan erkennen en gaan gebruiken in onze wetgeving. Dat is een totaal verkeerde ontwikkeling.

We investeren ontzettend veel in Brussel, onder meer in het Nederlandstalig onderwijs, dat steeds uitbreidt. In de Rand sturen zelfs de migranten hun kinderen naar Nederlandstalige scholen. We investeren enorm in de promotie van het Nederlands als integratiefactor. De Vlaamse Gemeenschap benadrukt constant haar aanwezigheid in Brussel en de Rand.

Ik ben schepen van Onthaal. Natuurlijk moeten we verschillende talen gebruiken, maar we moeten ook respect opeisen voor onze gemeenschap. Als we de internationale gemeenschap te gemakkelijk in haar taal aanspreken, zal het Nederlands in Brussel uiteindelijk de facto een soort randfenomeen worden, of we dat willen of niet. Het Frans zal altijd een dominante rol blijven spelen in onze hoofdstad, gewoon omdat ze nominatief in de meerderheid zijn. Als we het Engels overal op een open en pragmatische manier gaan erkennen, wordt het Nederlands een randfenomeen.

De N-VA wil de gemeenschapsvorming ten top drijven. Ze verkondigt het standpunt dat we bewuste keuzes moeten maken betreffende onze belastingen, niet alleen voor de kinderbijslag maar ook voor het ziekenfonds. Past dat nog in een multicultureel Brussel? Zouden we niet beter het verbrusselen van al die materies ... Dat heeft veel te maken met het taalgebruik.

U wilt het Engels als officiële taal erkennen in Brussel. Dat maakt me een beetje bang. U komt nu wel enigszins terug op uw uitspraken, maar dat is uw manier van doen, dat kennen we ondertussen. Als een politicus, laat staan een minister, dit lanceert, wordt het een gevaarlijk idee. Ik zie dat in de praktijk wel in die richting evolueren, maar niet gestructureerd vanuit de overheid. Dan komen we regelrecht in botsing met de gemeenschapsvorming. Dat geldt voor Brussel, maar ook voor de Rand. Op den duur dreigen we daar ook een minderheid te worden. Ik ben daar erg bekommerd om.

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Ik vind dat we rekening moeten houden met uw bekommernissen. Uit mijn antwoord hebt u toch kunnen opmaken dat het Nederlands in Brussel gehandhaafd moet blijven? Natuurlijk kunnen we de toekomst misschien vertragen, maar niet tegenhouden. Het is beter om ze mee te helpen maken en sturen.

We moeten een scherp onderscheid maken tussen mensen die hier tijdelijk verblijven, voor enkele jaren, en dan teruggaan. Dat is een grote groep, en die zal alleen nog maar toenemen. Vlamingen zullen dat ook veel meer gaan doen. Van deze groep kunnen we moeilijk verwachten dat ze Nederlands en/of Frans leren. Sommigen doen dat, uit pure interesse. Mensen die hier langer verblijven, zullen spontaan Frans of Nederlands leren. Dat moeten we blijven stimuleren. Het Engels komt voor mij niet 'in de plaats van', het komt als iets extra.

Ik ben het met u eens dat we het Engels absoluut niet gaan gebruiken in onze wetteksten, laat staan de Grondwet. Communicatie, onthaal, informatie, dienstverlening aan een bepaalde doelgroep kan wel in het Engels. Dat is een belangrijk signaal inzake verwelkoming. Daar hebben we vandaag een probleem mee. We zouden dat kunnen aanpakken en oplossen.

Zoals de heer Delva zegt, is het de facto al zo. Natuurlijk moeten we niet alles gaan vertalen. Dat is waanzin. Brusselse ordonnanties in drie talen, dat is niet relevant, dat vragen de mensen niet. Het gaat me om de dagdagelijkse communicatie.

Op het debat heb ik heel veel bijval ervaren. Minister Vanhengel was het ermee eens en minister-president Vervoort heeft geen 'neen' gezegd. Het heeft feitelijk al een belangrijke plaats. Ik zou dan ook liever willen dat onze kinderen en jongeren goed Engels spreken. Ik vind het nog altijd belangrijk dat er in een stad op zijn minst één of twee – er kunnen ook meerdere zijn – gemeenschappelijke talen zijn waarin mensen met elkaar kunnen communiceren. Als je wilt samenleven, is dat nodig.

Nogmaals, wat mij betreft, gaat dat niet ten koste van het Nederlands of het Frans. Het is gewoon iets extra.

Tot slot mag je ook niet vergeten dat de Europese Unie een tijdje geleden een aanbeveling heeft gedaan dat alle mensen naast hun moedertaal nog een of twee vreemde talen zouden moeten kunnen leren. Als we met z'n allen het Engels nemen als een van die twee vreemde talen, hebben we de facto een gemeenschappelijke taal.

Ik neem de praktische bezwaren en bekommernissen zeker mee. Dat moet in de toekomst worden uitgewerkt, in eerste instantie in Brussel zelf. Ik vind het belangrijk dat we dat signaal geven.

Voorzitter, ik krijg er nagenoeg alleen maar positieve reacties op, van Brusselaars en ook van internationale mensen. Het signaal is dus aangekomen. Merkwaardig genoeg reageren heel wat jonge Franstaligen daar ook positief op. Bij hen is ook een mentale verschuiving bezig. Lange tijd waren de Franstaligen de grootste tegenstander van het Engels. Zij zagen in het gebruik van het Engels een manier om het Frans te devalueren. Dat is natuurlijk niet zo, maar zo interpreteerden zij dat wel. Ik verwijs naar het gedoe rond het invoeren van het Engels als communicatie- en informatietaal bij de MIVB.

Met de juiste randvoorwaarden denk ik dat we tot een goede beslissing kunnen komen. Wellicht niet met u, maar dat sterkt mij alleen maar in de overtuiging dat we gelijk hebben. *(Opmerkingen van de heer Joris Van Hauthem)*

Ik ga niet in op die opmerking. Ik denk dat we tot een goede beslissing kunnen komen wanneer de tijd daarvoor rijp is. Wat mij betreft, moeten we niet te lang meer wachten.

De voorzitter: De heer Van Hauthem heeft het woord.

De heer Joris Van Hauthem: Minister, ik stel vast dat u lijdt aan een soort pavloveffect. Als wij iets zeggen, zegt u automatisch het tegenovergestelde. Dat hebt u net toch gezegd: “Als u niet akkoord gaat, sterkt dat mij nog in mijn gelijk.” Dit terzijde. Ik zal er geen drama van maken.

Minister, ik deel de bekommernis van onder meer de heer Van Rompuy. Als u dit debat aantrekt, weten we misschien wel waar we beginnen, maar niet waar we zullen uitkomen.

Ik hoor mevrouw Brusseel nu ook al zeggen dat alle documenten dan ook maar in het Engels kunnen worden opgesteld.

Mevrouw Ann Brusseel: Op termijn. Ik denk een paar decennia vooruit. Ik ben nog jong.

De heer Joris Van Hauthem: Het is uw goed recht die mening te hebben.

Minister, dan dreigt u toch in conflict te komen met het beleid dat men in de Rand probeert te voeren. Vzw ‘de Rand’ doet onder meer inspanningen om de expats te betrekken bij het Vlaams verenigingsleven. Een expat die in Brussel werkt en in een randgemeente woont, moet zich dan steeds aanpassen aan twee situaties, want in de randgemeente zou het Engels dan geen officiële taal zijn. U dreigt een doos van Pandora te openen, omdat u het debat niet onder controle zult krijgen. Dat is de vrees die leeft.

U zegt dat sommige mensen hier slechts een paar jaar verblijven en dan weer naar een ander land trekken, zoals ambassadeurs, en dat anderen hier min of meer permanent zijn. Wie zal dat onderscheid maken? Ik zeg niet dat het uw bedoeling is – ik zal u geen slechte intenties toedichten –, maar ik denk dat u hiermee de doos van Pandora dreigt te openen.

Hoffelijkheid? Ja hoor, maar die hoffelijkheid moet wel van twee kanten komen. Als u een bed and breakfast opent in Brazilië, zal het wellicht in het Portugees te doen zijn. Dat lijkt mij niet meer dan normaal. Wellicht kent u die taal al. *(Opmerkingen van minister Pascal Smet)*

Minister, ik heb familie wonen in Brazilië, in de Verenigde Staten en in Spanje. Zij hebben allemaal de taal van het land op een gewone, spontane manier geleerd. Zij hebben niet gevraagd om in hun eigen taal te worden onthaald.

Ik dicht u geen slechte bedoelingen toe, maar ik blijf het toch een gevaarlijke politieke piste vinden.

De voorzitter: De heer Segers heeft het woord.

De heer Willy Segers: Los van de discussie en de diverse meningen hier, denk ik dat we toch een onderwerp hebben aangesneden dat zinvol is om in de zeer nabije toekomst politiek verder uit te werken: het internationaal karakter in Brussel en de onmiddellijke omgeving, maar ook in sommige andere delen van Vlaanderen. Het zou dus wel degelijk mogen worden aangepakt.

Ik denk dat het een belangrijk aspect is hoe Vlaanderen zich internationaal bekendmaakt. We hebben dat hier in de commissie, maar ook elders al een aantal keren bepleit. Wanneer mensen naar hier komen, zouden ze toch al wat voorkennis moeten hebben die nu grotendeels ontbreekt of negatieve connotaties heeft. Dat moeten we zeker vermijden.

Ik zeg niet dat u wilde uitspraken hebt gedaan. U hebt ze gemaakt naar aanleiding van een debat en uw toekomstvisie. Ik pleit ervoor dat het onthaalbeleid op een gestructureerde, overwogen manier gebeurt en liefst voor het geheel samen, zodat het geen tegenstrijdigheden bevat.

Verder volg ik volledig de eindconclusie van de heer Van Hauthem: heel het gegeven moet doorspekt zijn met het aspect van hoffelijkheid. Die hoffelijkheid moet van beide kanten komen. Ik kan mij niet inbeelden dat een willekeurige Vlaming naar het buitenland vertrekt en veronderstelt dat hij in zijn eigen taal zal worden geholpen. We moeten niet bekrompen zijn, maar het geldt ook in de omgekeerde richting, zeker voor de hoogopgeleide, internationale mensen, waarover we het vandaag hebben. Er is ook een heel ander publiek, dat heel andere problemen geeft. Vandaag gaat het over hoogopgeleiden. We vinden het niet hoffelijk dat we hen niet in het Engels kunnen benaderen. Dat vind ik toch niet helemaal correct. Ik zou graag hebben dat het aspect hoffelijkheid – taalhoffelijkheid, taalrespect – in beide richtingen in dat gegeven vervat zit.

Het lijkt mij een mooie opdracht voor een commissie als deze om daar misschien nog dit jaar, maar zeker in de volgende legislatuur, aandacht aan te besteden.

De voorzitter: De heer Delva heeft het woord.

De heer Paul Delva: Minister, het is inderdaad goed om dit debat aan te gaan. Met uw nuancering waarin u voluit wilt gaan voor een onthaaltaal naast de huidige twee talen van de taalwetgeving, die beter zou moeten worden toegepast dan vandaag het geval is, kunnen we dit volop steunen.

Het is niet mijn gewoonte te reageren op uitlatingen van collega's, want we zijn hier om de minister te ondervragen. Ik wil toch even reageren op wat de heer Van Hauthem zegt over de doos van Pandora. Sinds ik in het parlement werk, ben ik tientallen dozen van Pandora tegengekomen. In elk beleidsdomein zijn er dozen van Pandora, en het is altijd gevaarlijk om ze te openen. Maar we moeten er ons goed van bewust zijn dat, als we sommige debatten, bijvoorbeeld dit debat, niet aangaan, er sommige dozen van Pandora vanzelf openknallen, met alle gevolgen van dien. Dan heb je er geen controle meer over. Sommige van die tientallen, zelfs honderden dozen van Pandora in elk beleidsdomein, moeten voorzichtig worden geopend om controle te houden over de zaken.

Het is daarom goed dat we dit debat vandaag voeren. Ik ben er absoluut van overtuigd dat we in de komende jaren dit debat zullen kunnen voortzetten in hopelijk meer dan alleen dit Vlaams Parlement, wetende dat er dingen zijn die we absoluut in het oog moeten houden, ook als Nederlandstaligen, zeker in Brussel en in de Rand.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

■